

Skal nordmenn pakke seg hjem?

Det vil være feil av Norge å trekke seg ut av Indonesia. Det gjelder å være til stede for å påvirke utviklingen mot demokrati.

Statsminister Gro Harlem Brundtland i møte med president Suharto under besøket i Indonesia i fjor. Foto: AP

Dagbladets leder onsdag 7. august etterlyser en offensiv norsk menneskerettighetspolitikk, og henviser til tre partiers krav om at Norge skal avbryte bistand i form av blandede kreditter til norske etableringer i Indonesia.

De tre partiene følger et kjent mønster fra utalmelige amerikansk politikk. Gang på gang krever amerikansk økonomisk støtte til sanksjoner. For tiden er det Cuba, Iran som skal isoleres, mens det lettes litt på sanksjonene mot Irak.

Sanksjonspolitikken kan virke gunstig på hjemlig opinion. Clinton støjer stemmer fra Dole. Norske partier scorer poeng i sine forsøk på å svekke Gro. Men er det offensivt å ikke gi kreditter?

Det er liten tvil om at det går mot slutten for den 75 år gamle Suhartos militærregime, men det blir vanskelig for ham å gi fra seg makten. Han har satt seg i en umulig situasjon ved systematisk å tilgodese sine barn med monopoler og konsesjoner og gjøre dem til styrtiske maktmennsker i næringslivet. Suhartos etterfølger kan gjøre seg populær på å avvikle Suharto-familiens økonomiske imperium. Derfor ønsker ikke Suharto noen etterfølger. Han følger utvisning med i rettsavgang. Konflikten kan lett bli blodig, og kan utløse potensiale mot den store befolkningssgruppen av kinesisk avstammning. Men det er også tenkelig at Indonesia følger Sør-Korea, Filippinene og Taiwan gjennom et fredelig faturs eksempel og avviker dik- de oppløsnings- eller oppmyk- ningprosesser innenfor selve maktapparatet, stimulert av in-

Maktkamp

Opplysningene i Jakarta nå i juli, og Megawati Sukarnoputris kamp for å få tilbake lederstillingen i sitt legale opposisjonsparti, er ledd i maktkampen foran Suhartos avgang. Konflikten kan bli blodig, og kan utløse potensiale mot den store befolkningssgruppen av kinesisk avstammning. Men det er også tenkelig at Indonesia følger Sør-Korea, Filippinene og Taiwan gjennom et fredelig faturs eksempel og avviker dik- de oppløsnings- eller oppmyk- ningprosesser innenfor selve maktapparatet, stimulert av in-

Til stede

Vil det bidra positivt om nordmenn pakker seg hjem? Jeg tror tvertimot. Det styrket kan- skje Suharto, men svekket muligheten for demokrativering da regimet for noen år siden sa nei takk til all nederlandsk bistand og kastet nederlenderne ut. Det det gjelder om, er å være til stede, holde seg informert, holde pågående kontakt med regime, dissidenter og opposisjon. Jeg er enig med Dagbladet i at Norge bør ha en offensiv menneskerettighetspolitikk, men for å være offensiv må man være til stede. Nordmenn

Vaske

Det finnes to måter å vaske sine hender på. Den ene er nærliggende i verdenssamfunnet at de må stå til offentlig ansvar for sine handlinger. Selskapene må gjøre sine egne etisk-politiske vurderinger og kunne forsvare dem offentlig. Den andre måten å vaske hender på er politikernes nærhet til sine regjeringer. Her har Dagbladet rett. Transnasjonale selskaper har i dag en så sterk stilling i verdenssamfunnet at de må stå til offentlig ansvar for sine handlinger. Selskapene må gjøre sine egne etisk-politiske vurderinger og kunne forsvare dem offentlig.

Den andre måten å vaske hender på er politikernes nærhet til sine regjeringer. Her har Dagbladet rett. Transnasjonale selskaper har i dag en så sterk stilling i verdenssamfunnet at de må stå til offentlig ansvar for sine handlinger. Selskapene må gjøre sine egne etisk-politiske vurderinger og kunne forsvare dem offentlig. Den andre måten å vaske hender på er politikernes nærhet til sine regjeringer. Her har Dagbladet rett. Transnasjonale selskaper har i dag en så sterk stilling i verdenssamfunnet at de må stå til offentlig ansvar for sine handlinger. Selskapene må gjøre sine egne etisk-politiske vurderinger og kunne forsvare dem offentlig.